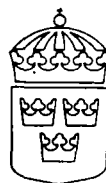

Konstitutionsutskottets yttrande

1988/89:KU5y

1988/89
KU5y

Tillämpligheten av 2 kap. 12 § tredje stycket
regeringsformen i visst fall (1988/89:SfU19)

Till socialförsäkringsutskottet

I betänkandet 1988/89:SfU19 har socialförsäkringsutskottet hemställt att riksdagen antar ett i proposition 1988/89:86 framlagt förslag till utlänningslag. Socialförsäkringsutskottet har hemställt att konstitutionsutskottet avger yttrande i frågan om 2 kap. 12 § tredje stycket *regeringsformen* är tillämpligt beträffande 5 kap. 2 § första stycket, 6 kap. 1–3 §§ och 4 § första stycket förslaget till utlänningslag.

Bestämmelser i 2 kap. 12 § *regeringsformen*

Varje medborgare är enligt 2 kap. 6 § *regeringsformen* gentemot det allmänna skyddad mot kroppsvisitation, husrannsakan och liknande intrång. Enligt samma kapitel 8 § har varje medborgare samma skydd mot frihetsberövande.

Av 12 § i samma kapitel följer att dessa fri- och rättigheter får begränsas genom lag. Enligt tredje stycket i den paragrafen skall förslag till lag som begränsar dessa friheter eller förslag till lag om ändring eller upphävande av sådan lag, om det ej förkastas av riksdagen, på yrkande av lägst tio ledamöter vila i minst tolv månader från det att det första utskottsyttrandet över förslaget anmälades i riksdagens kammare. Utan hinder härav kan enligt samma stycke riksdagen anta förslaget, om minst fem sjättedelar av de röstande förenar sig om beslutet.

Enligt 2 kap. 12 § fjärde stycket 2 *regeringsformen* gäller tredje stycket i samma paragraf inte förslag till lag som enbart angår husrannsakan eller liknande intrång.

En utlänning är här i riket enligt 2 kap. 20 § andra stycket 3 och 4 *regeringsformen* likställd med svensk medborgare i fråga om skyddet mot kroppsvisitation, husrannsakan och liknande intrång samt mot frihetsberövande, om annat inte följer av föreskrifter i lag. På sådana särskilda föreskrifter skall enligt tredje stycket i samma paragraf bestämmelserna om det särskilda lagstiftningsförfarandet i 2 kap. 12 § tredje stycket *regeringsformen* tillämpas. Därvid gäller inte undantaget i fjärde stycket 2 i samma paragraf för förslag till lag som enbart angår husrannsakan eller liknande intrång.

Konstitutionsutskottet prövar enligt 2 kap. 12 § femte stycket *regeringsformen* för riksdagens vidkommande om tredje stycket i samma paragraf är tillämpligt i fråga om visst lagförslag.

De lagförslag som socialförsäkringsutskottet har hemställt att konstitutionsutskottet skall yttra sig över har följande lydelse.

5 kap.

2 § första stycket

I samband med inresekontroll får en polisman kroppsvisitera en utlänning samt undersöka hans bagage, handresgoods, handväskor och liknande, i den utsträckning som det är nödvändigt för att ta reda på utlänningens identitet. Sådan undersökning får också ske för att ta reda på utlänningens resväg till Sverige, om denna är av betydelse för bedömningen av rätten att resa in i och vistas här i landet. En polisman får i samband med inresekontrollen även undersöka bagageutrymmen och övriga slutna utrymmen i bilar och andra transportmedel i syfte att förhindra att utlänningar reser in i Sverige i strid mot bestämmelserna i denna lag eller i en författning som har utfärdats med stöd av denna lag.

6 kap.

1 §

För utredning i samband med inresa eller utresa eller i samband med kallelse eller hämtning enligt 5 kap. 6 § får en utlänning hållas kvar, dock inte längre än nödvändigt och inte i något fall längre än sex timmar, om inte beslut har meddelats om förvar enligt 2 eller 3 §.

2 §

En utlänning som har fyllt sexton år får tas i förvar om

1. hans identitet är oklar vid ankomsten till Sverige eller när han därefter ansöker om uppehållstillstånd och han inte kan göra sannolikt att den identitet han uppger är riktig samt hans rätt att få resa in i eller vistas i Sverige inte kan bedömas ändå, eller

2. det är nödvändigt för att en utredning om hans rätt att stanna i Sverige skall kunna genomföras, eller

3. det är sannolikt att han kommer att avvisas eller utvisas enligt 4 kap. 1–3 eller 11 § eller fråga uppkommer om verkställighet av ett beslut om avvisning eller utvisning.

Beslut om förvar enligt första stycket 3 får meddelas endast om det med hänsyn till utlänningens personliga förhållanden eller övriga omständigheter finns anledning att anta att han annars kommer att hålla sig undan eller bedriva brottslig verksamhet i Sverige.

3 §

En utlänning under sexton år får tas i förvar endast om det är sannolikt att han kommer att avvisas eller utvisas enligt 4 kap. 1–3 eller 11 § eller fråga uppkommer om verkställighet av ett beslut om avvisning eller utvisning och det

1. finns en uppenbar risk för att han annars håller sig undan och därigenom äventyrar en förestående verkställighet som inte bör fördröjas, eller

2. finns anledning att anta att han annars bedriver brottslig verksamhet i Sverige.

Den som är under sexton år får inte tas i förvar om det är tillräckligt att han ställs under uppsikt enligt bestämmelserna i 5 § andra stycket.

Om ett barn under sexton år skulle komma att skiljas från sin vårdnadshavare eller, om de är flera, en av dem genom att vårdnadshavaren eller barnet tas i förvar får åtgärden vidtas endast om det finns synnerliga skäl.

4 § första stycket

En utlänning får inte hållas i förvar med stöd av 2 § första stycket 2 längre tid än 48 timmar.

Utskottets bedömning

Bestämmelserna i 5 kap. 2 § första stycket förslaget till utlänningslag om kroppsvisitation och undersökning av bagage m.m. innebär en begränsning av det skydd mot kroppsvisitation, husrannsakan och liknande intrång som utlännningar tillförsäkras enligt 2 kap. 20 § andra stycket 3 regeringsformen.

Föreskrifterna om kvarhållande för utredning i 6 kap. 1 § lagförslaget och om tagande i förvar i 2 och 3 §§ samt 4 § första stycket samma kapitel innebär en begränsning av det skydd mot frihetsberövande som utlännningar tillförsäkras enligt 2 kap. 20 § andra stycket 4 regeringsformen.

Utskottet finner därför att 2 kap. 12 § tredje stycket regeringsformen är tillämpligt på 5 kap. 2 § första stycket samt 6 kap. 1–3 §§ och 4 § första stycket förslaget till utlänningslag.

Stockholm den 2 juni 1989

På konstitutionsutskottets vägnar

Olle Svensson

Närvarande: Olle Svensson (s), Anders Björck (m), Catarina Rönnung (s), Kurt Ove Johansson (s), Birgit Friggebo (fp), Bertil Fiskesjö (c), Sture Thun (s), Hans Nyhage (m), Sören Lekberg (s), Torgny Larsson (s), Ylva Annerstedt (fp), Bengt Kindbom (c), Hans Leghammar (mp), Ulla Pettersson (s), Stig Bertilsson (m), Stig Gustafsson (s) och Rolf L Nilson (vpk).

